

Introducere

Zoltán Rostás*

Ionuț Butoi**

Universitatea din București

Acest număr al Sociologiei Românești și-a propus un deziderat firesc, dar greu de îndeplinit. Într-adevăr, este dificil să depășești o tradiție de evaluare a unei opere sociologice bazată exclusiv pe analiza coerenței ideatice interne, a filiațiilor teoretice, a influenței altor studii sociologice asupra autorului. Este dificil de admis cât de inoperantă este, cel puțin în Europa Centrală și Răsăriteană, analiza imanentă a operei sociologice. De un secol și jumătate științele sociale, cu atât mai mult sociologia, au evoluat sub imperiul socialului. Prin urmare, este firesc să căutăm căi și metode de contextualizare a sociologiei din România, demers care lipsea, în bună parte, din investigarea istoriei științelor socio-umane.

Așadar, inițiatorii acestui număr al Sociologiei Românești au aruncat o provocare sociologilor, dar nu numai, incitând la noi abordări ce țin de istoria socială, prin care urmăresc înțelegerea personalităților, grupărilor, mișcărilor, instituțiilor cu relevanță pentru sociologia românească în secolul XX.

Prin apelul nostru publicat anul trecut pe site-ul revistei, am invitat potențialii autori să investigheze modul de manifestare, motivația, cadrul temporal, local și social al actorilor sociali din temele propuse. Ne-a interesat, astfel, mai mult *drumul* spre tema articolului, cărții, deciziei datate istoric decât prezentarea acestora ca atare. Acest demers mai puțin obișnuit la noi înseamnă, cu alte cuvinte, mai degrabă înțelegerea sincronică, plasarea într-un câmp cultural-social concret al temei decât urmărirea diacronică-critică retroactivă. Nu am acceptat descrieri sintetice conceptuale ale unor curente, școli, perso-

nalități, opere, cercetări, dezbateri, teorii și, mai ales, nu am acceptat evaluări privind actualitatea acestora. Dacă, totuși, ne-am referit la intervenții contemporane, am făcut-o pentru a demonstra caracterul lor mitologic sau chiar eronat.

O astfel de nouă abordare ajută din cel puțin două puncte de vedere: aduce o *nouă perspectivă* asupra aceluiași fenomen studiat și, de asemenea, aduce *noi date* relevante și necesare progresului științific. Prin acest lucru, o serie de interpretări superficiale sau, pur și simplu, greșite, dar dobândind, deja, în spațiul academic autohton, statut de adevăr evident, pot fi corectate, respinse sau revizuite. Precizăm că, odată pusă în practică, o astfel de abordare ridică propriile sale probleme, dintre care enumerăm: riscul recurgerii la o „simplă” istorie cronologic-evenimentială ceva mai nuanțată, al pierderii în detaliu, uitând de necesitatea păstrării și a unei imagini de ansamblu, al unui prea mare accent pus pe structuri sociale în dauna individualității sau culturii etc. Desigur că articolele de față, fiind un început, sunt perfectibile – nu ne-am propus însă, să atingem infailibilitatea, ci să demarăm o nouă direcție de cercetare.

Subiectele tratate au fost diverse. Zoltán Rostás a deconstruit una dintre tezele izvorâte din reabilitarea lui Gusti făcută pe timpul comunismului: anume, calitatea sa de „tehnocrat” total lipsit de angajament politic. Prin studiul său a arătat că afilierea lui Gusti la Partidul Național Țărănesc este foarte consistentă și nu poate fi restrânsă la o simplă simpatizare sau colaborare de moment. Ionuț Butoi a arătat defectele unor interpretări recente ale contribuțiilor lui

* Universitatea din București, Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Bd. Iuliu Maniu 1-3, Complex Leu, Corp A, Sector 6, București. E-mail: zoltan.z.rostas@gmail.com.

** Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Șoseaua Panduri 90-92, București, România. E-mail: ionutbutoi@yahoo.com.

Vulcănescu la dezbaterile despre majoritate și minoritate în România interbelică, demonstrând că eludarea contextului poate duce la falsificarea semnificației articolelor în cauză și propunând o reconstituire nuanțată a implicării lui Vulcănescu și a altor monografiști la publicația „Dreapta”. Alina Juravle a elucidat împrejurările în care H. H. Stahl a contribuit la dezbaterile despre organizarea obștilor agricole de către guvernul antonescian, scoțând la suprafață o serie de angajamente, legături politice și influențe total necunoscute până acum. Dragoș Sdrobiș ne aduce informații noi și importante despre originile și contextul – nu doar național – în care s-a dezvoltat ideea organizării Serviciului Social în România Mare, iar Șerban Văetiși ne atrage atenția că Școala Gustiană nu s-a ocupat doar de zonele rurale (așa cum, îndeobște, se consideră), ci a avut atât intenția, cât și programul de cercetare necesar studierii atente a zonelor urbane. În ceea ce privește studiul Theodoriei-Elizei Văcărescu, acesta ne aduce în față o extinsă descriere a con-

diției socio-juridice a femeii, dar și a mișcărilor feministe de la sfârșitul secolului al XIX-lea, începutul secolului XX. Ion Matei Costinescu propune o interesantă și necesară dezbateră, folosind cazul Școlii Gustiene pentru a ilustra de ce ar fi mai adecvată perspectiva „modernităților alternative” în înțelegerea istoriei acesteia și a interbelicului românesc.

Credem, cu acest număr, că am făcut un pas înainte, cu puterea exemplului, în direcția lărgirii evantaiului de surse utile pentru înțelegerea istoriei sociologiei românești și, de fapt, a istoriei sociale a perioadei interbelice (dar nu numai). O asemenea lărgire a orizontului arată că, dincolo de texte sociologice, ideologice, cercetătorul contemporan al istoriei științelor sociale va trebui să ia în calcul și memoria, istorii orale, istorii sociale, documente de arhivă și fotografice, nu numai de la oameni „mari”, dar și de la cei „mici”, care să documenteze mai profund perioada concretă analizată.